

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра зоології

Дипломна робота на тему:

**«ПЕРЛІВНИЦЕВИ (MOLLUSCA, BIVALVIA, UNIONIDAE)
Р. СЛУЧ: РОЗМІРНО-ВІКОВА, СТАТЕВА
СТРУКТУРИ ПОСЕЛЕНЬ»**

Виконала:

студентка V курсу

денної форми навчання

спеціальності

«7.04010201 Біологія*»

Супрун Т. С.

Керівник:

к.б.н. Васільєва Л. А.

Житомир – 2013 рік

Зміст

Вступ.	3
Розділ 1. Огляд літератури.	6
1.1. Загальна характеристика р. Случ.	6
1.2. Стан вивчення перлівницьових р. Случ.	13
Розділ 2. Матеріал і методи дослідження.	19
2.1. Матеріал.	19
2.2. Методи дослідження.	21
2.3. Охорона праці.	22
Розділ 3. Біорізноманіття родини Unionidae р. Случ.....	25
Розділ 4. Розмірно-вікова структура поселень перлівницьових.	30
Розділ 5. Статева структура поселень Unionidae р. Случ.	38
Розділ 6. Використання матеріалів дипломної роботи при викладанні біології у загальноосвітніх навчальних закладах.	42
Висновки.	52
Список використаних джерел.	53

ВИСНОВКИ

1. Для річки Случ, правої притоки Горині (басейн Прип'яті), характерне існування шести видів перлівницевих: три види підродини Unioninae (*U. pictorum*, *U. tumidus*, *U. crassus*) та три види підродини Anodontinae (*A. anatina*, *P. complanata*, *A. cygnea*).

2. Не було зареєстровано жодного пункту збору, де б були виявлені всі види родини. Лише два пункти збору (р. Случ, смт. Баранівка, Ж. та р. Случ, смт. Миропіль, Ж.) мали по п'ять видів: *U. pictorum*, *U. tumidus*, *U. crassus*, *A. anatina*, *P. complanata* та *A. anatina*, *P. complanata*, *A. cygnea*, *U. pictorum*, *U. tumidus* відповідно. Спрощені угруповання перлівницевих зареєстровані для р. Случ, Любар, Житомирська обл.

3. В *U. tumidus* та *A. anatina* спостерігається найвища зустрічальність (100%), а в *P. complanata* – найменша (16,6%). Середня щільність населення перлівницевих р. Случ становить 3,8 екз./м², найбільшого значення даний показник набуває для *U. tumidus*, *U. pictorum* та *A. anatina* (до 10 екз./м²), найменшого – *A. cygnea* (1-2 екз./м²).

4. Поселення досліджених перлівницевих р. Случ представлені 2-12-річними особинами. Найбільша частка особин 4-6-річного віку. Тривалість життя молюсків досить мала, максимальний вік становить лише 12 років. До цього віку доживають лише представники *U. tumidus* (1%).

5. Розміри черепашок проаналізованих перлівницевих р. Случ коливались від 45 (*U. crassus*) до 105, 5 мм (*U. pictorum*) для підродини Unioninae; від 59 (*A. anatina*) до 106,4 мм (*A. cygnea*) для підродини Anodontinae.

6. Загалом, для всіх видів статевий індекс практично рівноважний. Суттєва перевага самок спостерігається у *A. cygnea* та *P. complanata*, статевий індекс відповідно становить – 1,7:1 та 4:1 та незначна перевага самок відмічена у *A. anatina* (1,06: 1) та *U. pictorum* (1,01:1). Переважання самців спостерігається лише в *U. crassus* (0,9:1) та *U. tumidus* (0,7:1).

Резюме

Супрун Т. С. ПЕРЛІВНИЦЕВІ (MOLLUSCA, BIVALVIA, UNIONIDAE) Р. СЛУЧ: РОЗМІРНО-ВІКОВА, СТАТЕВА СТРУКТУРИ ПОСЕЛЕНЬ

Для річки Случ характерне існування шести видів Unionidae: *U. pictorum*, *U. tumidus*, *U. crassus*, *A. anatina*, *P. complanata*, *A. cygnea*. Середня щільність поселення перлівницевих становить 3,9 екз./м². Угрупування Unionidae представлені 2-12-річними молюсками з найбільшою часткою особин 4-6-річного віку. Максимальна тривалість життя перлівницевих становить 12 років. Розміри черепашок коливались від 45 (*U. crassus*) до 105, 5 мм (*U. pictorum*) для Unioninae; від 59 (*A. anatina*) до 106,4 мм (*A. cygnea*) для Anodontinae. Загалом, для всіх видів статевий індекс практично рівноважний.

Ключові слова: перлівницеві, розмірно-вікова, статева структури.

Резюме

Супрун Т. С. ПЕРЛОВИЦЕВЫЕ (MOLLUSCA, BIVALVIA, UNIONIDAE) Р. СЛУЧЬ: РАЗМЕРНО-ВОЗРАСТНАЯ, ПОЛОВАЯ СТРУКТУРЫ ПОСЕЛЕНИЙ

Для реки Случь характерно существование шести видов Unionidae: *U. pictorum*, *U. tumidus*, *U. crassus*, *A. anatina*, *P. complanata*, *A. cygnea*. Средняя плотность поселения перловицевых составляет 3,9 экз./м². Сообщества Unionidae представлены 2-12-летними моллюсками с наибольшей долей особей 4-6-летнего возраста. Максимальная продолжительность жизни перловицевых составляет 12 лет. Размеры раковин колебались от 45 (*U. crassus*) до 105, 5 мм (*U. pictorum*) для Unioninae, от 59 (*A. anatina*) до 106,4 мм (*A. cygnea*) для Anodontinae. В общем, для всех видов половой индекс практически равновесный.

Ключевые слова: перловицевые, размерно-возрастная, половая структуры.